



## Læsevejledernetværk – Læsevejlederbrev 3, 2018

### Kære læsevejleder

Dette informationsbrev sætter fokus på nedenstående emner:

- Ny pædagogisk diplomuddannelse: Ordblindelærer i grundskolen
- ROAL eksisterer stadig
- Den internationale ordblindeuge
- Tidlige læsere
- Guided Reading
- Datoer til kalenderen i 2019
- Indmeldelse i NOTA – hvem kontaktes, og hvordan indmeldes eleven?

### Ny pædagogisk diplomuddannelse: Ordblindelærer i grundskolen

Flere professionshøjskoler udbyder en pædagogisk diplomuddannelse (PD) som Ordblindelærer i grundskolen. Denne PD er ny og godkendt i foråret 2018. I vejledningen til *Den tværgående ordblindetest* fremgår det tydeligt, at testen kun må tages af en lærer med særlig viden om ordblindhed, og det har været omdiskuteret, hvordan dette kan forstås i praksis. Den ny ordblindelæreruddannelse kan være et bud, idet kun lærere med særlig viden og uddannelse inden for området har kompetencer til at tage testen. PD'en er sammensat af tre moduler: *Skriftsprogstilegnelse og skriftsprogsundervisning 0.-3. klasse* (modul fra PD i Læsevejledning i grundskolen), *Skriftsproglige vanskeligheder i relation til dysleksi* (modul fra PD i Logopædi) og *Læse- og skriveteknologi* (fra PD i Undervisning i læsning og /eller matematik for voksne). Det anbefales, at modulerne læses i den nævnte rækkefølge, men modulerne kan også læses uafhængigt af hinanden som supplement til fx en PD i Læsevejledning i grundskolen, Logopædi eller FVU voksenundervisning. Se mere på de enkelte professionshøjskolars hjemmesider.

Humletorvet 3  
1799 Vesterbro  
+45 4189 9090

info@videnomlaesning.dk  
videnomlaesning.dk



Det bliver interessant at følge de nye ordblind vejledere og deres arbejdsfunktioner på skolerne – og hvordan samarbejdet mellem læsevejlederen og ordblindelæreren vil udmønte sig i praksis.

## ROAL eksisterer stadig

Der har været meget tavst fra ROAL i lang tid, da samrådets hjemmeside er lagt ned, og da NOTA er udtrådt af samarbejdet med ROAL. NOTA har varetaget vigtige poster i ROAL, som styregruppen har arbejdet på, at andre kunne overtage. Ligeledes har styregruppen arbejdet med udformning af blandt andet en ny hjemmeside, som forhåbentlig 'går i luften' efter nytår. Der er desuden planlagt to temadage, som snart vil blive lanceret på Nationalt Videncenter for Læsnings hjemmeside.

## Den internationale ordblindeuge

Uge 40 er FN's internationale ordblindeuge, og den er netop markeret mange steder i landet. Blandt andet har Egmont Fonden i forbindelse med deres årstema lanceret en kampagne på deres hjemmeside og sociale medier. De giver ordet til en række ordblinde børn og unge, som giver gode råd til, hvordan vi sammen kan gøre det lettere at være ordblind – fx ved at dele viden om, hvad ordblindhed egentlig er. Det er små film på få minutter under temaet "Hvis jeg var..." eller filmportrætter af ordblinde unge. Disse film kan være en optakt til drøftelser i klassen eller klasseteamet – også selv om det ikke længere er uge 40. Følg med i kampagnen på [Egmont Fondens hjemmeside](#) eller på de sociale medier.

Jeg vil desuden opfordre til, at du selv overvejer, om du har lyst til at markere uge 40 på din skole næste år, hvor der sættes fokus på ordblindhed igen. Måske med et gå-hjem-møde om ordblindhed for kolleger og/eller forældre, et lille netværksmøde for ordblinde elever på skolen eller... Uge 40 kommer bare så hurtigt efter sommerferien, hvor der også er travlhed med andre ting, så måske er det nu, at forberedelserne skal i gang, og at I på din skole skal sætte Uge 40 og Læsnings Dag d. 8. september ind i årshjulet? Skriv gerne til mig om dine gode ideer. Jeg vil så formidle dem videre til andre til inspiration. Måske har du allerede markeret ugen her i 2018 og vil dele disse erfaringer?

## Lidt om tidlige læsere

Min kollega Peter Heller Lützen arbejder blandt andet med et projekt om tidlige læsere, og han har på opfordring skrevet lidt om sine fund og overvejelser. Ordet er Peters:

*I alle danske børnehave- og førsteklasse sidder der børn, som læser sikkert og med god forståelse. De har lært det derhjemme, og den internationale forskning peger på, at de kommer fra mange forskellige slags hjem. I Danmark er området ikke systematisk undersøgt, men ved at kigge på den internationale og til dels historiske forskning inden for feltet kan vi udlede nogle træk: Det er fx ikke familiens uddannelsesniveau, som er afgørende, men imidlertid familiens indstilling til læsning og skolegang.*



*Vi ved ikke, hvor mange børn der kan læse inden skolestart. Forsigtige skøn fra tidligere undersøgelser gætter på 15-20 %. I dag er det formentlig langt flere, hvis vi med 'skolestart' mener 1. klasse, mens vi ikke ved det, når vi taler om starten af børnehaveklassen. Man har i forskningen undersøgt, hvad der kendetegner de børn, der læser før skolestart, og her er det naturligvis familiens læsevaner i hjemmet, der er den vigtigste faktor. Nogle af de ældre studier fra 1960'erne og 1970'erne viser, at der ikke er nogen social slagside i de tidlige læsere families baggrund, hvilket ud fra et nutidigt synspunkt er opsigtsvækkende. Det afgørende er imidlertid ikke forældrenes uddannelsesniveau, men deres holdning til og ikke mindst egen adfærd som læsere, der er afgørende. I specielt den amerikanske forskning har man været meget optaget af at se sammenhænge mellem tidlig læsning og intelligens, men sammenhængen er ikke stærk. Tidlige læsere er i de fleste studier lidt mere intelligente, målt på en standardtest, end gennemsnittet, men der er internt i grupperne også stor variation. Det ser derimod ud til at være meget mere afgørende, at barnet er vedholdende, kan lide at lave ting alene, holder af at koncentrere sig om det samme i længere tid ad gangen, har god evne til auditiv skelnen og allervigtigst: er meget sammen med voksne, som selv læser og udviser glæde og engagement ved fx avis- og romanlæsning. Voksne, som læser sammen med børnene og gør det på børnenes præmisser ved fx at lade dem vælge, hvad der skal læses. Voksne, som ikke mindst taler om, hvad man læser.*

*Når tidlige læsere møder skolen, går det desværre galt for mange. Der er således masser af eksempler på børn og forældre, der skjuler læsekompetencer af frygt for at fremstå anderledes eller problematiske. Det er børn, der troligt følger med i den fælles progression i den tidlige læseundervisning og samtidig læser tykke bøger i fritiden. Dem skal vi identificere og gøre noget for. I Nationalt Videncenter for Læsning er vi i øjeblikket i gang med et projekt, hvor vi sammen med en skole i København udvikler dels et iagttagelsesværktøj, der kan synliggøre forskelle i læseudvikling, og dels en række indsatser til de tidlige læsere. Projektet afsluttes i løbet af 2019, hvor vi vil præsentere såvel iagttagelsesværktøj som forslag til differentierende aktiviteter til dansk i indskoling.*

Læs mere om projektet her, og kontakt gerne Peter ([petl@kp.dk](mailto:petl@kp.dk)) for mere viden.

## Guided Reading

I Rudersdal Kommune arbejder man med Guided Reading for at imødekomme alle elevers behov for læseundervisning. Der skal være udfordringer til alle elever – også til de dygtige tidlige læsere og elever i risiko for at udvikle læsevanskeligheder. Guided Reading praktiseres nu på tredje år og stiller hele tiden nye udfordringer til lærerens undervisning, for der tildeles kun ekstra resurser i sidste halvdel af børnehaveklassen og første halvdel af 1. klasse. Den individuelle læseundervisning i Rudersdal Kommune er et opgør med de tidligere anvendte læsebogssystemer, så lærerne eksperimenterer med at finde nye måder at gribe undervisningen an på. Denne kommunale indsats har været omtalt fx på [EMU](#), hvor du får en kort introduktion til metoden. Læsekonsulent Lisbeth Skov Thorsen og læsevejlederne i kommunen deler gerne ud af deres erfaringer og viden. Det bliver interessant at følge dette pionerarbejde de næste år.

Datoer til kalenderen i 2019



Jeg lister her en række datoer op på arrangementer, som måske har din interesse, og som derfor er rare at få i kalenderen for 2019. Se også centerets kalender, som er mere udførlig, og som opdateres efterhånden, som programmerne for arrangementerne er fastlagt, og der er åben for tilmelding.

Nota afholder [konferencer om undervisning af ordblinde i grundskolen](#):

- Tønder den 20. november 2018
- Stouby ved Vejle den 21. november 2018
- Løkken den 29. november 2018

ROAL-temadage *Sprogbaseret undervisning i fagene*:

- Onsdag den 16. januar 2019 i København
- Onsdag den 23. januar 2019 i Kolding

Ordblindenetværkets dag på Læringsfestivalen, onsdag den 13. marts 2019

*Veje til Literacy*, torsdag den 23. maj 2019 i Vejle

International literacy-konference: [Learning from the Past for the Future: Literacy for All](#).

Konferencen afholdes den 4. -7. august 2019 i København. Måske har du lyst til at dele din viden, dine erfaringer og/eller undervisningsforløb på konferencen i et oplæg, workshop eller på en poster? Du kan læse mere om dette på konferencens hjemmeside. Deadline for at indsende abstracts er den 1. november 2018.

*Status for Literacy*, torsdag den 5. september 2019 i København

Nationalt Videncenter for Læsnings temadag om elever i læse- og skrivevanskeligheder

- Mandag den 30. september 2019 i København
- Fredag den 4. oktober 2019 i Aarhus

Uge 40: FN's internationale ordblindeuge

## Indmeldelse i NOTA – hvem og hvordan

Der kommer mange spørgsmål om, hvem der kan indmeldes i NOTA, og hvordan man gør. Det diskuteres på mange netværksmøder. Jeg deler derfor et opslag fra [Ordblindenetværket](#)'s hjemmeside. Det er skrevet af Lene Harder, NOTA:

*"Nota er for alle, der på grund af handicap er ude af stand til at læse trykte værker i tilnærmelsesvis samme grad som en person uden et sådant handicap. Indmeldelse på Nota kræver, også efter d. 11. oktober 2018, dokumentation for handicap. "Lov om ændring af lov om ophavsret" ændrer ikke på dette.*

*På Nota har vi opdelt indmeldelsesgrundlag i tre målgrupper, synshandicappede, ordblinde og personer med andre handicap. Personer med synshandicap indmeldes på grundlag af dokumentation fra synskonsulent, læge eller øjenlæge. Det kan være ved underskrift eller bilag vedlagt indmeldelsesblanketten. Personer, der er ordblinde, indmeldes på grundlag af*



*den nationale ordblindedtest, hvis testresultatet falder i det røde felt. Ligger testresultatet i det gule felt, og det formodes, at personen er ordblind, skal der foretages yderligere udredning. I dette tilfælde er testresultat fra den nationale test ikke tilstrækkeligt. Der skal yderligere udredning til. Konstateres ordblindhed på baggrund af den yderligere udredning, dokumenteres dette enten ved underskrift fra skoleleder eller den person, der har testet, eller ved bilag, hvor det tydeligt konkluderes, at personen er ordblind. Personer med andre handicap kan indmeldes på grundlag af underskrift fra skoleleder, psykolog, læge eller speciallæge eller ved bilag, der dokumenterer det pågældende handicap.”*

De bedste efterårshilsner fra alle i centeret.  
Kirsten

